

Unnlatelse av å begjære gjeldsforhandling eller oppbud

Straffeloven §407

Juridisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2017

Kand.nr : 605

Antall ord: 6520

1.0 Innledning	3
1.1 Problemstilling	3
1.2 Presentasjon gjeldsforfølgning	4
Enkeltforfølgning.....	4
Fellesforfølgning.....	5
3.0 Metode	7
4.0 Rettsregelen §407	9
4.1 Normen	9
4.1.1 Insolvent	10
Ordlyd	10
Forarbeider	10
Juridisk litteratur	11
Rettsavgjørelser	11
Insolvent etter strafferetten.....	12
Sammenfatning rettskilder.....	13
4.2 Lovens første ledd	14
4.2.1 Punkt a	14
Ordlyd	14
Forarbeider	15
Rettsavgjørelser	16
De subjektive vilkår for straff.....	16
Sammenfatning rettskilder.....	17
4.2.2 Punkt b.....	18
Ordlyd	18
Forarbeider	18
Rettsavgjørelser	19
De subjektive vilkår for straff.....	20
Sammenfatning rettskilder.....	21
4.3 Lovens andre ledd	21
Ordlyd	21
Forarbeider	21
Rettsavgjørelser	22
De subjektive vilkår for straff.....	23
Sammenfatning rettskilder.....	23
5.0 Avslutning	24
6.0 Litteraturliste	25

1.0 Innledning

Dette er en bacheloroppgave som avslutter min bachelorgrad ved Politihøgskolens avdeling i Oslo. Tematikken i oppgaven er økonomisk kriminalitet, valgt med bakgrunn i min interesse for økonomisk etterforskning og bachelorgrad i Regnskap og Revisjon.

Oppgaven tar utgangspunkt i kreditorvernet i kapittel 31 i Lov 20. Mai 2005 nr. 28 om straff, heretter omtalt straffeloven. Spesiallovgivningen i Lov 08. Juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs, heretter omtalt konkursloven, og Lov 06. August 1984 nr. 59 om fordringshaverens dekningsrett, heretter omtalt dekningsloven, vil også være sentrale i min bacheloroppgave.

Gjennom arbeidserfaringen ved Politihøgskolen fikk jeg bistå Økoteamet i distriktet. Disse ukene forstod jeg at problemstillingene rundt økonomiske lovbrudd var mer komplekse enn det jeg hadde fått inntrykk av gjennom min økonomiske utdanning. Nysgjerrigheten min gjorde at jeg ønsket å benytte bacheloroppgaven ved Politihøgskolen til og gå grundigere inn i dette med et rettslig perspektiv.

1.1 Problemstilling

Jeg vil se på adgangen til å straffe noen for overtredelse av straffelovens §407. Da hva som skal til for at en skyldner er insolvent. Og videre hva som må foreligge for at en som er insolvent kan straffes for ikke å begjære gjeldsforhandling eller konkurs.

Gjennom min hospitering hos økonomiteamet fikk jeg inntrykk av at svært få blir straffet for ikke å begjære gjeldsforhandling eller konkurs. Dette selv om mange nettopp i lengre tid driver virksomheten på kreditors regning og pådrar dem store økonomiske tap. Videre omtalte de spørsmålet om insolvens som svært usikkert og vanskelig å bevise.

Jeg vil begrense oppgaven til å handle om en analyse av vilkårene i straffelovens §407. Videre vil jeg gjøre en utgreiing av begrepet insolvens og andre sentrale begreper i bestemmelsen. Det er naturlig å avgrense oppgaven til å ta utgangspunkt i næringsdrivende, og ikke privatpersoner. Dette fordi privatpersoner, eller fysiske

personer, søker gjeldsordning etter Lov 17. Juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner. Bestemmelsen om gjeldsforhandling i konkursloven omfatter ikke gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven¹. Bestemmelsen i straffelovens §407 gjelder nettopp de som begjærer gjeldsforhandling eller konkurs etter konkursloven.

1.2 Presentasjon gjeldsforfølgning

Straffebestemmelsen tar sikte på virksomheter som er kommet i en situasjon der de etter loven burde ha begjært gjeldsforhandling eller oppbud. Jeg vil derfor gi en innføring i saksgangen før denne situasjonen foreligger, og kreditor fremdeles har mulighet til å få dekket sine fordringer.

Når skyldner ikke betaler, har kreditorene mulighet til å kreve inn fordringene alene eller sammen i et kreditorfelleskap. Dette kalles enkeltforfølgning og fellesforfølgning. Fremgangsmåtene er ulike for de to metodene.² Jeg vil kort presentere begge framgangsmåtene uten å gå inn i kompleksiteten eller detaljene omkring dem.

Enkeltforfølgning

Når gjeld er forfalt og misligholdt, kan kreditor begjære utlegg etter Lov 26. Juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse kapittel 7. Et tvangsgrunnlag må da foreligge. Dette er dokumentasjon på at kravet er reelt. Eksempelvis kan en dom være bevis på dette, eller dersom skyldner ikke aktivt motsier seg et krav, kan en faktura med tilstrekkelig informasjon oppfylle kravene til å være et tvangsgrunnlag.³ Kreditor begjærer utlegg hos Namsmannen. Skyldner gis informasjon om kostandene og muligheten til å uttale seg om kravet og saken. Etter at skyldner har hatt denne muligheten, avgjør Namsmannen om utleggsbegjæring skal foretas. Om utleggsbegjæringen aksepteres av Namsmannen, kan det tas utlegg i alle formuesgoder som hører skyldneren til på dette tidspunktet, eller det vedtas at det skal gjøres uttrekk i fremtidige ytelser. Namsmannen avgjør hvilke formuesgoder eller framtidige ytelser som skal benyttes til utleggspant. Framgangsmåten framkommer i tvangsfullbyrdelsesloven §7-3 til §7-21. Om kravet til kreditor ikke er betalt innen to

¹ Otp.prp nr. 37 (2003-2004) s. 75.

² Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.21

³ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.21-27

uker etter utleggspanten, kan kreditor kreve tvangssalg etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8.

Dersom en kreditor allerede har sikkerhet i et formuesgode, for eksempel gjennom avtalepant kan han henvende seg direkte til namsmyndighetene for tvangssalg.⁴

Enkeltforfølging kan føre til at kreditorene får svært ulik dekning av sine krav ut i fra hvem som begjærer utlegg først. En kreditor kan for eksempel få dekket hele sitt krav, mens en annen ikke har fått dekning i det hele. Dersom skyldner blir begjært konkurs har vi regler som kan kreve utbetalinger som ble gjort før konkursen tilbake til nå kalt boet.⁵ Disse reglene kalles omstøtelsesregler og omtales i kapittel fem i dekningsloven.

Fellesforfølging

Kreditorfelleskapet utfører fellesforfølging sammen. Jeg vil kort presentere de ulike ordningene privat ordning, frivillig gjeldsordning, gjeldsforhandling og konkurs.

Privat ordning er ikke lovregulert. Den går ut på at skyldner tar kontakt med sine kreditorer og inngår en privat avtale. Avtalen kan for eksempel gå ut på å gi betalingsutsettelse for at bedriften skal komme på bena igjen, reduksjon av gjelden eller avvikling av virksomheten. I utgangspunktet må avtalen være inngått med alle kreditorene, men de største kan aksepteres. Vanlig praksis er at de største kreditorene kjøper ut de små.⁶

Gjeldsforhandling må begjæres til tingretten av skyldneren etter konkursloven §1. Det blir da satt ned en gjeldsnemnd som bistår skyldneren med å ivareta kreditorene, ansatte og samfunnets interesser. Dersom en finner en ordning som kreditorene samtykker til, kan forhandlingene gjøres som en frivillig gjeldsordning. Avtalen kan ha til hensikt å omstrukturere virksomheten, få penger til fortsatt drift eller avslutte virksomheten⁷. Dersom bare flesteparten samtykker, kan tingretten bestemme at det skal gjøres en tvangsakkord. Dividenden må da være over 25%. Det vil si at alle

⁴ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.26

⁵ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.21 & 28

⁶ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.27

⁷ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012. s. 28.

kreditorer må få dekket mer enn 25% av sine opprinnelige krav. Betaler ikke skyldner slik som avtalt, ender gjeldsordning som regel med konkursåpning.⁸

Konkurs er den mest regulerte formen for fellesforfølging. Formålet med en konkursåpning er å avslutte virksomheten på en måte som gir debitorerne best mulig dekning⁹. Konkurs er forbeholdt situasjonene der det ikke er nok verdier i boet til å dekke alle fordringshaverne.¹⁰ For å åpne konkurs er det et krav at insolvens foreligger. Lærebokforfatter Nazarian eksemplifiserer i sin lærebok insolvens med utgangspunkt i studentøkonomien. Som student har jeg et større lån enn jeg har verdier, noe som betyr at det foreligger en ubalanse. Jeg er likevel ikke insolvent fordi økonomien min gir meg rom for å betale mine regninger etter hvert som de forfaller. Ved noen anledninger forfaller regningene før jeg har midler til å betale dem, men dette er bare i kortere perioder og derfor forbigående. Det foreligger en ubalanse, men ikke betalingsudyktighet¹¹. For å åpne konkurs må det foreligge både underbalanse og betalingsudyktighet. Gjeldsforhandling krever bare betalingsudyktighet. Videre kan konkurs begjæres av skyldner eller kreditor. Under en konkurs blir hele formuen beslaglagt og registrert for å hindre at midler unndras.¹² Lov 13. Juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper §8-18 angir at det er styret som skal begjære gjelds- og konkursbehandling.

⁸ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s.28

⁹ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s. 55

¹⁰ Mads Henry Andenæs, *Konkurs*, Oslo 1999 s. 9

¹¹ Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s. 31.

¹² Henriette Nazarian, *Konkursrett*, Tromsø 2012 s. 21 & 29

3.0 Metode

Juridisk metode benyttes i denne oppgaven for å analysere bestemmelsen i straffelovens §407 for å komme fram til riktig juridisk forståelse. Juridisk metode er lovtolkning i vid forstand. Man resonnerer seg fram til rettsregelen ved å benytte relevante rettskilder.¹³ De vanlige rettskildene er:

*Lovtekster, Forarbeider, Rettspraksis (det vil si domstolspraksis), Reelle hensyn, Andre myndigheters praksis, Privates praksis, Rettsoppfatninger (særlig i juridisk litteratur)*¹⁴

Straffelovens §407 er en videreføring av §284 i Lov 22. Mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov. Bestemmelsen om begjæring av gjeldsforhandling og konkurs trådte i kraft 08.06.1984. Fram til 01.10.2004 var bestemmelsen omtalt i §283a i denne loven. Straffebestemmelsen har ingen realitetsendringer fra den var §284 i gammel straffelovgivning, til den ble §407 i ny straffelov.¹⁵ I 2004 da bestemmelsen endret fra §283a til §284 ble det gjort noen endringer.¹⁶ Men mye er fremdeles likt. Rettskilder rundt disse paragrafene vil også sees til. Der det er endringer vil dette fremkomme.

Innledningsvis vil jeg se konkret på selve ordlyden i straffeloven §407 med utgangspunkt i alminnelig språklig forståelse. Alminnelig språklig forståelse av lovteksten er sentral fordi den gir lovgiver mulighet til å bli forstått, og borgeren mulighet til å forstå reglene og sette seg inn i sin egen rettsstilling.¹⁷ Rettsstillingen står sterkt i Norge. Legalitetsprinsippet hindrer myndighetene fra å gripe inn ovenfor borerne uten hjemmel. Dette framkommer i legalitetsprinsippet i §113 i Lov 17. Mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov.

I loven jeg analyserer er det noen uklare momenter i lovgivningen. Lovtekster kan inneholde nyanser og gi rom for ulike tolkninger.¹⁸ Ved usikkerhetsmomenter i

¹³ Sverre Blandhol, Henriette N. Tøssebro og Øystein Skotheim, ”Innføring i juridisk metode”, *Jussens Venner. Vol 50. Pp*, 2015 s. 310-345 (s. 320).

¹⁴ Sverre Blandhol, Henriette N. Tøssebro og Øystein Skotheim, ”Innføring i juridisk metode”, *Jussens Venner. Vol 50. Pp*, 2015 s. 310-345 (s. 316.).

¹⁵ Ot.prp nr. 22 (2008-2009) s. 477.

¹⁶ Ot.prp. nr.37 (2003-2004) s. 75-76.

¹⁷ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 15.

¹⁸ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 16.

lovteksten vil jeg se til forarbeidene. Forarbeidene sier ofte både noe om hva som er tanken bak loven og hvordan det er ment at man skal tolke den.¹⁹ Et prinsipp i retten er at loven skal tolkes slik at den oppfyller sitt formål.²⁰

I min oppgave ser en likevel at forarbeidene og rettspraksis har ulik oppfatning. Dette kan skje fordi domstolene ikke er konstitusjonelt bundet av lovforarbeidene. Det er derfor ikke selvsagt at forarbeidene skal anses som rettskildefaktor selv om de ofte blir tatt med i vurderingen. I praksis har forarbeidene høyere verdi som lovtolkningsfaktor, jo yngre loven er. Etter hvert som loven anvendes kommer det til avklaringer i form av rettspraksis på området.²¹ At rettspraksis er sentralt ser en tydelig med tanke på revisjonene som er gjort av lovbestemmelsen jeg analyserer. Eksempelvis fikk rettspraksis fra før straffebestemmelsen ble revidert i 2004 betydning for revisjonen.²²

Rettsavgjørelser vil være endelig avklarende i forhold til bestemmelsen. Høyesterettsavgjørelser er avgjørende, og normalt bindende for den som senere ser på liknende rettsspørsmål.²³ Rettsavgjørelser som er gjort på lavere nivåer i rettsapparatet har også en viss grad av autoritet. Men i det problemstillingen tas opp i Høyesterett, vil denne bli gjeldende.²⁴ I utgangspunktet vil jeg benytte avgjørelser gjort i Høyesterett, men andre aktuelle avgjørelser blir også presentert.

For å tilegne meg kunnskap om bestemmelsen vil jeg se på juridisk teori. Juridisk teori er en praktisk sentral kilde²⁵. Men teorien i seg selv har liten rettskildeverdi.²⁶ Likevel kan lærebøker og artikler gi en bredere forståelse og vise veien til de tungtveiende kildene.

¹⁹ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 33.

²⁰ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 35.

²¹ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 25-26.

²² Ot.prp. nr.37 (2003-2004) s. 76.

²³ Sverre Faafeng Langfeldt og Tore Bråthen, *Lov og rett for nærings livet, 17. utgave, Oslo 2010* s. 4.

²⁴ Mads Henry Andenæs, *Rettskildelære*, Bergen 1997 s. 43.

²⁵ Sverre Faafeng Langfeldt og Tore Bråthen, *Lov og rett for nærings livet, 17. utgave, Oslo 2010* s. 4.

²⁶ Sverre Blandhol, Henriette N. Tøssebro og Øystein Skotheim, ”Innføring i juridisk metode”, *Jussens Venner. Vol 50. Pp*, 2015 s. 310-345 (s. 318).

4.0 Rettsregelen §407

4.1 Normen

Straffelovens §407 første ledd angir generelle krav som må være til stede for at et av de to spesifiserte situasjonene i punkt a eller b skal være overtrådt.

”§ 407. Unnlatelse av å begjære gjeldsforhandling eller oppbud

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes en insolvent skyldner som forsettlig eller grovt uaktsomt unnlater å begjære åpning av gjeldsforhandling etter konkursloven eller konkurs, dersom ..”

Normen forteller at straffeansvaret gjelder skyldneren. Når skyldneren er en insolvent virksomhet, vil en foretaksstraff bare gå utover kreditorene. Forarbeidene sier derfor at straffeansvaret ligger hos styret og den som har ansvar for den daglige ledelsen av virksomheten.²⁷ Som nevnt under presentasjon av fellesforfølgning, er det bare styret som kan begjære gjeldsforhandling og konkurs. Men etter Lov 13.06.1997 nr. 44 om aksjeselskaper §6-15 nr. 1, har daglig leder plikt til å informere styret om selskapets økonomiske ståsted.

De subjektive vilkåret for straff er gjennomgående forsett eller grov uaktsomhet²⁸. Hva som er avgjørende for at vilkåret er oppfylt vil bli gjennomgått under hvert punkt. Med tanke på normen må skyldner være klar over at begjæring om gjeldsforhandling eller konkurs ikke er framsatt, eller så må det være svært klanderverdig og bebreidende at han ikke er klar over det. Det må ansees som vanlig praksis at virksomheter kan og har oversikt over framgangsmåten og regelverket i forhold til disse begjæringene. Organisatorisk svikt må da sees som grovt uaktsomt.

²⁷ NOU 1972:20 s. 367.

²⁸ Straffelovens §23 angir at uaktsomheten er grov dersom handlingen er svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse.

4.1.1 Insolvent

Ordlyd

Skyldneren må være insolvent på det tidspunktet vilkårene i punkt a eller b blir overtrådt. Insolvensbegrepet i straffeloven skal forstås på samme måte som i konkurslovens §61.²⁹

”Skyldneren er insolvent når denne ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, med mindre betalingsudyktigheten må antas å være forbigående. Insolvens foreligger likevel ikke når skyldnerens eiendeler og inntekter tilsammen antas å kunne gi full dekning for skyldnerens forpliktelser, selv om oppfyllelsen av forpliktelsene vil bli forsinket ved at dekning må søkes ved salg av eiendelene.”

Det framkommer av ordlyden at skyldneren ikke klarer å betale regningene sine etter hvert som de forfaller. At dette antas å ikke være forbigående, må forstås som at det vil vedvare over en tidsperiode. Endelig må det være en underbalanse, ved at gjelden og forpliktelsene overstiger eiendelene og inntektene.

Loven gir tydelige rammer for insolvens. Den presiserer ikke hvor lang tid ”forbigående” er og heller ikke hvordan verdien på skyldners eiendeler skal verdsettes.

Forarbeider

Det fremgår i forarbeidene at det skal tas hensyn til framtidige inntekter og om kortsiktig gjeld kan omgjøres til langsiktig gjeld. Dersom midler raskt kan realiseres uten at det skader virksomheten, skal disse også vurderes som verdier.³⁰ En konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle må derfor foreligge.

Verdsettelsen av eiendelene kan variere mye ut i fra om man legger til grunn fortsatt drift, eller relasjon av eiendelene. Fortsatt drift kan bare legges til grunn om man finner en ordning. Det er derfor relasjonsverdien som i alminnelighet skal benyttes. Relasjonen må gjennomføres innen ”rimelig tid”. Det foreligger ikke ubegrenset med tid til å realisere eiendelene. Men målsetningen er å oppnå størst mulig utbytte. Det

²⁹ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 75

³⁰ NOU 1972:20 s. 120-122.

må derfor gjøres en konkret vurdering av hva eiendelene kan selges for innen rimelig tid.³¹

I Norges offentlige utredning i forkant av loven vurderes tidsrommet til å gjelde bare noen dager. Dette eksemplifiseres med forsinkelser i postgangen på grunn av uvær eller sene innbetalinger.³² Pengeoverføringer gjøres nå over internett og blir ikke påvirket av postgangen. Som nevnt i metodekapittelet, må denne argumentasjonen sees som mindre sentral nå enn da loven var helt ny. Stortingets Justiskomité var uenige i tolkningen av ”forbigående”. Flertallet der mente at det skulle forstås som noen dager eller uker. Mindretallet mente at det burde tolkes som noen måneder.³³ Rettspraksis blir sentral på dette området.

Juridisk litteratur

Skribentene er også uenige i tolkningen av forbigående. Forfatter Huser er enig med mindretallet til Stortingets Justiskomité, og mener en bør ta utgangspunkt i 3 måneder. Argumentasjonen for dette er at lengden som defineres som ”forbigående” må vurderes opp mot sannsynligheten for at skyldner blir likvid igjen. 3 måneder mener han er et fornuftig utgangspunkt også fordi det ved enkeltforfølging kan ta fra måneder til år før en får dekning.³⁴ Professor i juss Andenæs er på den andre siden enig med flertallet til Stortingets Justiskomité, og peker på forarbeidene og utgangspunktet for loven.³⁵

Rettsavgjørelser

Flere rettsavgjørelser kommenterer at flertallet i Stortingets Justiskomité la til grunn at forbigående var noen dager eller uker, mens mindretallet mente det kunne være noen måneder. LA-2010-169196 kommenterer at uansett hva en legger i begrepet er det ikke snakk om forbigående i denne saken fordi det er snakk om over 6 måneder. LF-2012-179049 argumenterer med at selv om en legger til grunn tre måneder er det ikke godtgjort med høy grad av sannsynlighet at selskapet kan dekke allerede forfalt forpliktelser og framtidige forpliktelser.

³¹ NOU 1972:20 s. 123.

³² NOU 1972:20 s. 120-122.

³³ Innst. O. nr. 56 (1983-1984) s. 15-16.

³⁴ Kristian Huser, *Gjeldsforhandling og konkurs*, Bergen 1988 s. 109-111.

³⁵ Mads Henry Andenæs, *Konkurs*, Oslo 1999 s. 15.

I dommen THAFE-2007-3796-2 er tre måneder vurdert som forbigående fordi det var svært godt sannsynliggjort at framtidige inntekter ville føre til at virksomheten igjen ble solvent. Dommen argumenterer også med at det må gjøres en konkret vurdering i hver enkelt sak.

Insolvent etter strafferetten

Et moment er likevel at beviskravet i en straffesak er strengere enn når retten vurderer åpning av konkurs. Det er derfor ikke automatikk i at en som er vurdert som insolvent i en konkurssak sees som insolvent i en straffesak.³⁶ Beviskravet i en straffesak er ”ut over enhver rimelig tvil”.³⁷

I en konkurssak deler skyldner og kreditor bevisbyrden. I noen anledninger må skyldner bevise sin solvens.³⁸ Dette skiller seg fra straffesaker der det er påtalemyndighetene som må bevise overtredelsen. Påtalemyndighetene må føre bevis for at skylder er insolvent ut over en hver rimelig tvil.

I en konkurssak er det bare de objektive forhold som behandles. Men for å kunne dømmes i en straffesak må det også være utvist subjektiv skyld. Skyldneren må ha visst³⁹ at han var insolvent, eller ha utvist grov uaktsomhet.

De fleste næringsdrivende er regnskapspliktige eller bokføringspliktige etter Lov 17. Juli 1998 nr. 56 om årsregnskap §1-2 eller Lov 19. November 2004 nr. 73 om bokføring §2. Straffeloven §394 angir en strafferamme på inntil 1 år fengsel for uaktsom regnskapsovertredelse. Dette sier noe om lovgivers forventinger til oversikten en virksomhet skal ha over sin økonomi. Det kan derfor stilles høye krav til aktsomhetskravet. Ordinær praksis må være å ha så god kontroll over egen økonomi at en vet om en er solvent eller insolvent.

Dersom regnskapene følger god regnskapsskikk, men ikke gir de riktige opplysningene i forhold til selskapets økonomiske stilling, indikerer dette at aktsomhet i utgangspunktet er utvist. Men regnskaper er likevel skjønnsmessige. Etter

³⁶ Mads Henry Andenæs, *Konkurs*, Oslo 1999 s.30.

³⁷ Ole Thomas Bjerknes og Ann Kristin Hoff Johansen, *Etterforskningsmetoder - en innføring*, Bergen 2009 s. 35.

³⁸ NOU 1972:20 s. 124

³⁹ Forsett i straffelovens §40.

Lov av 17. Juli 1998 nr. 56 om årsregnskap kapittel fire bygger regnskapene på det ”beste estimatet”. Men det er likevel et estimat. Det er derfor sentralt at styret og ledelsen kontinuerlig gjør vurderinger i forhold til regnskapet.

At styret gjør vurderinger er også sentralt når det ennå ikke foreligger regnskaper. I kjennelsen Rt.1982 s.1277 burde skyldner forstått at selskapet var i underbalanse, og at de ikke lenger hadde mulighet for å dekke de enkelte gjeldsposter etter som de forfalt selv om de ikke forelå regnskaper. Kjennelsen bygger på uaktsomhet som skyldkrav. Etter revisjonen av straffebestemmelsen i 2004 er skyldkravet grov uaktsomhet. Det vil da også kreve bevisføring for at skyldner er svært klanderverdig og at det er grunnlag for sterk bebreidelse. Det vil si at det kreves større avvik fra forsvarlig atferd, og mer kvalifisert form for bebreidelse. I utgangspunktet må en ta en lik vurdering som for simpel uaktsomhet, men avviket og bebreidelsen må være større.⁴⁰

Sammenfatning rettskilder

For at normen skal være oppfylt må det kunne bevises ut over en hver rimelig tvil at skyldner er insolvent etter konkursloven. Det må foreligge en underbalanse, og opphøret i betalingsevnen må ikke være forbigående. Om betalingsevnen er forbigående må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Dersom det er høy sannsynlighet for at skyldner vil bli solvent igjen, kan en betalingsudyktighet innenfor tre måneder bli vurdert som forbigående. Endelig må skyldner være klar over insolvensen, eller det må være svært klanderverdig og bebreidende at han ikke var klar over den.

⁴⁰ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 427

4.2 Lovens første ledd

Første ledd punkt a og b hjemler to alternativer for at overtredelse foreligger.

4.2.1 Punkt a

Ordlyd

- a) *”unntatelsen medfører at en disposisjon eller et utlegg⁷ ikke kan omstøtes, og dette forringer fordringshavernes dekningsutsikt betydelig, eller”*

Ordlyden gir at uteblitt begjæring av gjeldsforhandling eller konkurs må føre til at en disposisjon eller et utlegg ikke kan omstøtes. At disposisjonen ikke kan omstøtes må videre føre til at sannsynligheten for at kreditor kan få innfridd kravene sine, blir betydelig mindre. Dette vil si at det har skjedd en reduksjon i aktiva, som betyr eiendeler, eller en økning i passiva, som betyr gjeld. Reduksjonen i aktiva eller øningen i passiva må ikke kunne omstøtes. Forverringen i forholdet mellom aktiva og passiva må være av en slik størrelse at det blir betydelig mindre igjen til å dekke kreditorene sine krav. Utsikten til dekning blir da betydelig dårligere.

Omstøting behandles i dekningsloven kapittel 5. Fristen for når noe kan omstøtes varierer ut i fra hvilken type utlegg eller disposisjon det gjelder. For eksempel angir dekningslovens §5-5 første ledd at dersom skyldner har betalt gjeld med et beløp som har forringet betalingsevnen hans betydelig, kan dette omstøtes dersom betalingen er gjort mindre enn tre måneder før begjæring av gjeldsforhandling eller konkurs. Likevel angir lovens §5-9 første og andre ledd at fristen er 10 år dersom denne betalingen utilbørlig forbedret dekningen til en fordringshaver på bekostning av de andre kreditorene, og fordringshaveren var klar over eller burde vært klar over omstendighetene.

Vi må derfor forstå ordlyden til at overtredelse foreligger dersom begjæring av gjeldsforhandling eller konkurs har uteblitt til etter fristen for omstøting for den spesifikke disposisjonen eller utlegg går ut.

Videre må dekningsutsikten betydelig bli forringet. Vi må derfor forstå ordlyden til at små krav faller utenfor. Ut over dette gir ikke lovteksten noen definisjon på

”betydelig forringet”. Vi må derfor se til andre rettskilder for å finne ut hvilke moment som gjør forringelsen betydelig.

Lovteksten sier ”fordringshavernes dekningsutsikt” i flertall. Et moment da er om dette er ment å omfatte alle kreditorene.

Forarbeider

Hensikten med dette leddet er at disposisjoner eller utlegg ikke skal forlate virksomheten og komme kreditorene til skade. Disposisjonene kommer først til skade når de ikke lenger kan omstøtes. Dette gir skyldner en betenkningstid på minst 3 måneder. Et eksempel der dette er gunstig er dersom en kreditor oppnår utlegg som ble omtalt under presentasjon av enkeltforfølging. Skyldner kan ikke stanse utlegget, men må vurdere om det fører til en kreditorbegunstigelse. Det vil si at noen får dekning på bekostning av andre, som da får sin dekningsgrad betydelig forringet. Dersom en kreditorbegunstigelse har oppstått, må skyldner begjære seg konkurs for å hindre dette.⁴¹ Selv om skyldner i større grad har kontroll på de aktive, eller frivillige transaksjonene, kan en betenkningstid også være nyttig i forhold til dem.

Kreditorbegunstigelse er straffbart i seg selv i straffelovens §402. Straffelovens §407 omhandler det å ”unnlate” å begjære seg konkurs. Disse to paragrafene kan benyttes i konvergens. Dersom skyldneren ikke begjærer seg konkurs før omstøtelsesfristen av en disposisjon som oppfyller vilkårene til kreditorbegunstigelse, er unnlatelsen straffeskjerpene.

For å avgjøre om den manglende muligheten til omstøtelse ”*forringer fordringshavernes dekningsutsikt betydelig*” må det tas en sammensatt vurdering. Utbetalingen i forhold til underbalansen, det vil si påvirkningen utbetalingen har på dividenden og hvor stort beløp som betales ut isolert sett er av betydning.⁴²

Alle fordringshaverne behøver ikke å få sine dekningsutsikter betydelig forringet.⁴³ Dette ble først kommentert i høyesterett i Rt.1982 s. 1277.

⁴¹ NOU 1972:20 s. 367.

⁴² Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 51

⁴³ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 51

Rettsavgjørelser

For å konkretisere hva som menes med ”forringer fordringshavernes dekningsutsikt betydelig” kan vi se til rettspraksis som handler om dette. Rettspraksisen som er aktuell er overtredelse av straffeloven §407, dens eldre utgaver eller andre straffeparagrafer der domstolene har behandlet begrepet betydelig forringet. I 1992 ble ordlyden til gamle §284 om kreditorbegunstigelse endret til betydelig svekkelse. Realitetsendringer var ikke tilsiktet. Domsavgjørelser rundt begrepet ”betydelig svekkelse” er derfor også aktuelt.⁴⁴

Rt.1907 s.119 utgjorde forringelsen 750, aktiva 5 300, og passiva 12 500. Underbalansen ble da forverret fra 7 200 til 7 950. Dette er en forverring på omtrent 9,4%. Høyesterett anså ikke denne forringelsen til å være betydelig.

Rt.1961 s. 1190 utgjorde forringelsen 1 500, aktiva 11 000 og passiva 30 000. Underbalansen ble da forverret fra 19 000 til 20 500. Dette er en forverring på omtrent 7,3%. Dividenden utgjorde 18%, og ikke hadde oversteget 22% om forsendelsen ikke hadde funnet sted. Høyesterett anså heller ikke denne forringelsen til å være betydelig. Høyesterett kommenterer at verdiene lignet dommen fra 1907, og at det ikke er noen grunn til å fravike vurderingen som ble gjort 54 år tidligere.

Rt.1982 s. 1277 var forringelsen på 70 000. Skyldner betalte da ut alt det vesentlige av midlene til skyldner. Størrelsen på beløpet i seg selv fikk derfor også betydning i vurderingen av om forringelsen var betydelig.

Rt.1985 s. 779 utgjorde forringelsen 962 000. Underbalansen var på omtrent 5,2 millioner. Forringelsen i underbalansen utgjorde da omtrent 18,5%. Høyesterett ser på dette beløpet som betydelig i seg selv, men også i forhold til underbalansen.

De subjektive vilkår for straff

Forarbeidene kommenterer at de i næringslivet må være rom for å ta visse sjanser også i dårlige tider, uten av en skal risikere å stilles til straffeansvar for det.⁴⁵ For at en virksomhet nettopp skal kunne komme seg ut av dårlige tider må de kanskje betale

⁴⁴ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 10.

⁴⁵ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 28

enkelte leverandører for at de selv skal få inntekter. Forarbeidene peker på at de er de illojale opptredenene ovenfor fordringshaver som er viktig å ramme.⁴⁶

Som nevnt er skyldkravet forsett eller grov uaktsomhet gjennomgående i hele paragrafen. Det første alternativet innebærer at skyldner vet at utbetalingen eller disposisjonen ikke lenger vil kunne omstøtes, og at dette fører til at dekningsutsiktene blir betydelig forringet for fordringshavere. Men det er tilstrekkelig etter ”grov uaktsomhet” at skyldner burde vært klar over dette, og at det er svert klanderverdig og bebreidende at han ikke er det. Skyld må være utsikt på det tidspunktet gjeldsforhandling eller konkurs måtte vært begjært for at omstøtelse fremdeles kunne vært benyttet.

Presiserer også her at aktsomhetskravet er svært strengt med tanke på virksomhetens oversikt over egen økonomi. Dette må veie tungt i vurderingen.

Sammenfatning rettskilder

De må foreligge en disposisjon eller et utlegg som har forlatt virksomheten. Dispersjonen eller utlegget må videre ikke kunne omstøtes under en konkurs. At de ikke kan omstøtes må forringe dekningsutsikten til noen kreditorer betydelig. Dekningsutsikten er betydelig forringet dersom underbalansen forverres med omtrent 15%. En ser at forverringer på under 10% er blitt vurdert som ubetydelig, og forringelser opp mot 18-19% i høy grad ansees som betydelig i seg selv. Disse tallene kan en benytte som utgangspunkt. Men en konkret og helhetlig vurdering i hver enkelt sak må gjøres. En ser gjennom dommene fra høyesterett at det blir brukt ulike tallgrunnlag. Informasjonen som foreligger i hver enkelt sak vil være ulik. Det vil derfor være vanskelig å tallfeste betydelig forringet dekningsutsikt.

⁴⁶ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 29

4.2.2 Punkt b

Ordlyd

- b) *”skyldnerens næringsvirksomhet klart går med tap, og skyldneren må innse at han ikke vil kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid.”*

Ordlyden ”klart gå med tap” sier noe om størrelsen, tidsrommet og utviklingen på tapet. Fordi det er svingninger i markedet kan ikke en i utgangspunktet lønnsom virksomhet som går med tap ett år anses å ”klart gå med tap”. Det er derfor naturlig å forstå at tapet er av en viss størrelse, og ikke bare er et engangstilfelle eller en kort nedgangstid. Ut over dette er det uklart hvor stort tapet må være, og hvor langt tidsrom det må dreie seg om.

Skyldneren må videre innse at han ikke kan gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid. Hvor lang tid ”rimelig tid” er, sier ikke bestemmelsen noe om.

Forarbeider

Forarbeidene sier at meningen med en klar regel om å gjøre oppbud, er å påvirke skyldnere til å begjære åpning av gjeldsforhandling eller konkurs på et tidligere tidspunkt. Det er ønskelig at dette er på et tidspunkt da det ennå er mulig å finne en ordning, eller i alle fall mens det fremdeles er verdier igjen i virksomheten.⁴⁷

Under revisjonen av straffebestemmelsen i 2004 ble det fremmet forslag om å fjerne dette straffalternativet. Argument for var at innholdet kunne kontrolleres gjennom andre bestemmelser. Den preventive og pedagogiske virkningen av bestemmelsen ble tatt frem som en grunn til å beholde den. Konkursrådets flertall antok at bestemmelsen var relativt godt kjent av styremedlemmer, revisor og advokater i virksomheter i krise, og sentral i vurderingen av handlingsvalg. De peker på at bestemmelsen hyppig tas med i innberetninger til skifteretten og er viktig selv om fåtall av sakene ender med tiltale og dom. En opphevelse ble vurdert som en uheldig signaleffekt.⁴⁸

⁴⁷ NOU 1972:20 s. 368.

⁴⁸ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 53-54.

Begrepet ”klart går med tap” i bestemmelsen tar sikte på å omfatte de grove tilfellene. Utvalget ønsker å utelukke de tilfellene der det er saklig tvil om virksomheten klarer seg eller ikke.⁴⁹ Forarbeidene sier videre ikke noe om hvor graverende tapet må være for at det skal forstås som ”klart”.

Formuleringen ”..ikke kunne gi fordringshaverne oppgjør innen rimelig tid..”, spisser straffebestemmelsen ytterligere. Forarbeidene sier bestemmelsen skal begrenses til ”de mest håpløse tilfellene”. Bestemmelsen tar ikke sikte på å ramme virksomheter der det foreligger begrunnet håp om økonomisk bedring. Om ”rimelig tid” er oppfylt må bero på en konkret vurdering. Forarbeidene henviser til rettspraksis med tanke på hvor lang tid ”rimelig tid” er.⁵⁰ Det anslås også i forarbeider ved revisjon av loven at det er vanskelig å gi en konkret tidsnorm på ”rimelig tid”.⁵¹

Dersom det foreligger en konkursbegjæring fra kreditors side, må ikke skyldner selv også begjære konkurs. Men, om denne tilbakekalles av kreditor eller avvises av retten, vil ansvaret for å begjære konkurs eller gjeldsforhandling igjen ligge hos skyldner. Straffetrusselen blir derfor aktuell på nytt. Straffetrusselen vil heller ikke kunne benyttes dersom skyldner har forsøkt å begjære seg konkurs men blitt avvist på bekgrunn av manglende forskuddsbetaling av omkostningskostnader.⁵²

Rettsavgjørelser

At virksomheten fullt ut blir drevet på kreditor og långivers regning, må ansees som ”klart går med tap”. I domsavgjørelsen Rt.1992 s. 434 var underbalansen i 1987 omtrent 1,21 millioner og i 1988 omtrent 1.65 millioner. Videre ble omtrent 5,37 millioner meldt i konkursboet. På ett år har det blitt en forverring i underbalansen på over 26%. Dette må være å anse som ”klart går med tap”.

Lagmannsretten kommenterte i LB.1995 s. 1068 at ”klart” gå med tap kan forstås slik at utgiftene klart er høyere enn inntektene. Videre argumenterer de med at forarbeidene legger grunnlag for at loven skal anvendes i tilfeller hvor kreditor

⁴⁹ NOU 1972:20 s. 368.

⁵⁰ NOU 1972:20 s. 368.

⁵¹ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 52.

⁵² NOU 1972:20 s. 368.

påføres ytterligere tap med fortsatt drift.⁵³ Kravene må da øke mer enn at allerede etablerte krav påløper renter.

Innen rimelig tid, må etter Rt.1992 s. 1612, ansees til å være oppfylt når det ikke er noen realistisk mulighet at virksomheten kommer på fote igjen.

I bestemmelsen RG.1996 s. 1101 fra Eidsivating lagmannsrett, framkommer det at et tidsperspektiv på over 2 år er klart for lang tid til å kunne regnes som ”rimelig tid”. I denne dommen solgte virksomheten et produkt som var nytt i Norge. Virksomheten antok at de kom til å drive i 2 år før de ville gå i balanse, og deretter noe tid før allerede underskudd ble dekket. En kan ikke utelukke at denne virksomheten hadde ”noen realistisk mulighet til å komme på fote igjen”. Men tidsrommet i seg selv, ble bedømt til å være for langt.

De subjektive vilkår for straff

De subjektive vilkåret er overtrådt når skyldneren burde vært klar over at virksomheten går med tap, og at kreditorene ikke vil få dekning innen rimelig tvil. Dersom skyldneren ikke er klar over dette, må dette være svært bebreidende. Da tapet må være tydelig, og situasjonen har eskalert så langt at det ikke er noen mulighet til å komme på fote igjen vil skyldner trolig få flere indikasjoner og burde vært klar over dette.

Et eksempel er LE. 2004 s. 25259 fra lagmannsretten. Årsregnskapet viste driftsunderskudd, egenkapitalen var tapt, selskapets egen revisor påpekte flere usikre forhold til årsregnskapet som allerede viste tap, selskapet fikk ingen tilskudd på ny kapital, og det ble ikke gjort ytterligere kostnadsreduksjoner ut over 3 permitteringer selv om selskapet fortsatte å ikke kunne betale for seg. Det er flere varsellamper som lyser for ledelsen og styret.

Vurderingene styret og ledelsen har gjort seg i forhold til regnskaper og framtidsutsikter vil være sentral. Ren uvitenhet om oppgjørstiden kan ikke gi straffefrihet.

⁵³ NOU 1972:20 s. 368

Sammenfatning rettskilder

Straffalternativet tar for seg de tilfellene der virksomheten driver med større og større tap. Dersom ikke virksomheten kan angi realistiske grunner til at denne trenden skal snu, må vilkåret ansees som oppfylt. Tapet må være klart, men når en har kommet dit at det er sikkert at virksomheten ikke er noen realistisk mulighet til å komme på fote igjen er trolig tapet blitt av en viss størrelse. Framtidsutsiktene blir i høy grad styrene, men rettspraksis angir at et bedring innen et tidsperspektiv på over 2 år går ut over begrepet ”rimelig tid” i loven.

4.3 Lovens andre ledd

Ordlyd

Det andre leddet i paragrafen angir en grunn til straffefrihet.

”Unnlatelse av å begjære gjeldsforhandling eller konkurs er likevel straffri dersom skyldneren har optrådt i forståelse med fordringshavere som representerer en vesentlig del av fordringsmassen med hensyn til beløp og antall.”

En må her forstå lovteksten til at det skal være en viss form for forståelse eller avtale mellom skyldner og kreditorer. Et usikkerhetsmoment er hva som må framgå ved begrepet forståelse. Dersom det foreligger en privat ordning som omtalt under presentasjon av fellesforfølgning tidligere i teksten, må vilkåret sees som oppfylt. Men om dette ikke foreligger, kreves det da at kreditorene må være enige i at en ikke begjærer? Eller er det nokk at de vet om situasjonen i virksomheten og at det ikke blir begjært konkurs fra virksomhetens side?

”En vesentlig del” må vurderes med tanke på beløpet som skyldes og antallet kreditorer. En må derfor opptre i forståelse med kreditorer som representerer høye beløp. Men antallet små kreditorer som en ikke opptrår i forståelse med kan ikke være betydelig. Videre er det usikkert hvor mange og hvor mye av gjelden de må representere for at de skal dekke kriteriene i formuleringen ”en vesentlig del”.

Forarbeider

Ordlyden ”opptråd i forståelse med fordringshaverne” tar sikte på at straffebestemmelsen ikke skal komme i veien for forhandlinger mellom kreditorer og

skyldner. Dersom det foreligger forhandlinger, vil kreditorene være informert om stillingen og har da mulighet til å begjære skyldner konkurs, eller legge press på skyldner for at han selv skal begjære seg konkurs.⁵⁴

Straffetrusselen vil ikke kunne komme til anvendelse når skyldneren lojalt har informert fordringshaverne uten at disse finner grunn til å presse på for å få åpnet gjeldsforhandling og akkord.⁵⁵ Hva som menes med å ”presse på” ble utdypet i revisjonen av loven i 2004. Skyldneren må ha rimelig grunn til å tolke fordringshavernes holdning dit at de aksepterer risikoen ved fortsatt drift.⁵⁶

Videre kan fordringshavere med sikkerhetsrett bare ”telle med” for den delen av fordringene som ikke dekkes av sikkerheten. Dette med tanke på at de fordringshaverne som aksepterer fortsatt drift må representere en betydelig del med tanke på antall og beløp. Å opptre i forståelse med to store kreditorer vil videre ikke være tilstrekkelig dersom de andre fordringshaverne utgjør en vesentlig del i antall.⁵⁷

Videre vil det kunne være opp mot umulig for virksomheten å komme i kontakt med alle sine kreditorer. Det vil derfor være sentralt om kreditor har forsøkt å sette seg i kontakt med alle de viktigste kreditorene. Derfor ordlyden ”vesentlig del av fordringsmassen med hensyn til beløp og antall”.⁵⁸

Rettsavgjørelser

Det at skyldneren må ha rimelig grunn til å tolke fordringshavernes holdning dit at de aksepterer risikoen ved fortsatt drift ble behandlet i avgjørelsen RG.1996 s.1101. Dommen kommenterer at det kun kan være tilfellet dersom kreditor har fått informasjon om situasjonen, og forholder seg passivt. I denne saken ”presset” ikke kreditor på for at virksomheten skulle begjære seg selv konkurs, men kreditor ”presset på” på for å få dekning. Både ved å lage betalingsavtaler, men også ved å politianmelde virksomheten.

⁵⁴ NOU 1972:20 s. 369.

⁵⁵ NOU 1972:20 s. 369.

⁵⁶ Ot.prp. nr.37 (2003-2004) s. 76.

⁵⁷ Ot.prp. nr.37 (2003-2004) s. 76.

⁵⁸ NOU 1972:20 s. 369.

De subjektive vilkår for straff

Dersom det er svært klanderverdig og bebreidende at kreditor ikke forsto at en vesentlig del av fordringshaverne ikke aksepterte risikoen ved fortsatt drift er det nedre kravet til uaktsomhet overtrådt.

Vanlig praksis må være å kommunisere profesjonelt med kreditorene sine. I rettsavgjørelsen kommentert over, RG.1996 s.1101, argumenterte skyldner for at han var i overenstemmelse med sine kreditorer. De må ansees klart bebreidende at kreditor ikke skjønnte at kreditor ikke aksepterte dette når han til og med anmeldte virksomheten.

Sammenfatning rettskilder

Straffefritaket må ansees som oppfylt når det faktisk er en overenstemmelse mellom skyldner og en vesentlig del av kreditorene som er utsatt for en reell risiko. Kreditorene må enten aktiv akseptere risikoen, eller forholde seg helt passivt. Skyldner skal i utgangspunktet ha forsøkt å komme i kontakt med alle kreditorene. Om en vesentlig andel aksepterer risikoen må bero på en konkret vurdering både med tanke på antall og verdier.

5.0 Avslutning

Avslutningsvis vil jeg kommentere at det ikke er straffeloven alene som skal sikre et sunt næringsliv og ivareta kreditorene. I Lov 13. Juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper og Lov 13. Juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper finnes det regler om å avslutte virksomheten, hvor det blant annet stilles krav til forsvarlig egenkapital for fortsatt drift. Virksomhetene vil derfor møte sanksjoner før ”det ikke er noen håp om å komme på fote igjen”. Kreditorene kan også gå sivilrettslig til verks med tanke på erstatning for sine tap. At styrerepresentanter eller daglig leder får straff i form av bøter eller fengsel vil ikke tjene kreditorene. Nettopp på grunn av dette kan det være et naturlig valg for kreditorer å prioritere å bruke tid og energi på erstatning framfor anmeldelse.

Selv om kontraktrettslige bestemmelser i høy grad er avgjørende på dette området, er det et sentralt argument at straffebestemmelser er et viktig virkemiddel i kampen mot denne typen kriminalitet.⁵⁹ Straffetruelsen etter andre ledd i bestemmelsen i §407 inntreer først når det ikke er noen reell mulighet for virksomheten til å komme på fote igjen. Man kan derfor problematisere at hensikten med denne straffetruelsen er å få skyldnere til å begjære gjeldsforhandling eller konkurs på ett tidspunkt der det ennå er mulig å finne en ordning som tilfredsstillende kreditorene.⁶⁰ På dette tidspunktet er det svært vanskelig å finne en ordning som kreditorene samtykker til. Tvangsakkord kan forsøkes dersom flesteparten samtykker, men det er likevel optimistisk at kreditorene skal oppnå 25% dividende. En annen kanskje mer sentral side av bestemmelsen er at den er godt kjent blant bobestyrere, og har en nyttig signaleffekt.⁶¹

Det er naturlig at sanksjonene etter kontraktsrettslige forhold i aller høyeste grad styrer, og at sivilrettslige metoder anvendes ved uaktsom virksomhetsstyring. Straffetruelsen i §407 skal ramme ”de håpløse tilfellene”, og dette omfatter i aller høyeste grad alvorlig kriminalitet.

⁵⁹ Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) s. 7.

⁶⁰ NOU 1972:20 s. 368.

⁶¹ NOU 1972:20 s. 368.

6.0 Litteraturliste

Juridisk litteratur:

Andenæs, Mads Henry, *Konkurs*. (Oslo 1999).

Andenæs, Mads Henry, *Rettskildelære* (Oslo1997).

Bjerkmnes, Ole Thomas og Johansen, Ann Kristin Hoff, *Etterforskningsmetoder - en innføring* (Bergen 2009).

Blandhol, Sverre, Tøssebro, Henriette N. og Skotheim, Øystein ”Innføring i juridisk metode”, *Jussens Venner. Vol 50. Pp*, 2015 s. 310-345.

Langfeldt, Sverre Faafeng og Bråthen, Tore, *Lov og rett for nærings livet*, 17. utgave (Oslo 2010).

Huser, Kristian, *Gjeldsforhandling og konkurs* (Bergen 1988)

Nazarian, Henriette, *Konkursrett* (Tromsø 2012).

Norges offentlige utredninger:

NOU 1972:20 Gjeldsforhandling og konkurs.

NOU 1999:23 Forbrytelser i gjeldsforhold.

Odelstingsproposisjoner:

Ot.prp. nr. 37 (2003-2004) om lov om endringer i straffeloven mv. (forbrytelser i gjeldsforhold).

Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) om lov om straff (straffeloven).

Ot.prp nr. 22 (2008-2009) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon - slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning).

Innstillinger til Odelstinget

Innst.O.nr.56 (1983-1984) Om A) lov om gjeldsforhandlinger og konkurs B) lov om fordringshavernes dekningsrett C) lov om ikrafttredelse av ny gjeldsforhandlings- og konkurslovgivning m. m.

Dommer:

Rt.1982 s.1277

Rt.1992 s. 434

Rt.1992 s. 1612

LB.1995 s. 1068

RG.1996 s.1101

LE. 2004 s. 25259

THAFE-2007-3796-2

LA-2010-169196

LF-2012-179049

Lover:

Lov 17. Mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov

Lov 08. Juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.

Lov 06. August 1984 nr. 59 om fordringshaverens dekningsrett.

Lov 22. Mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov.

Lov 17. Juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner.

Lov 13. Juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper.

Lov 13. Juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper.

Lov 17. Juli 1998 nr. 56 om årsregnskap.

Lov 19. November 2004 nr. 73 om bokføring.

Lov 20. Mai 2005 nr. 28 om straff.